

UKRAINIAN LABOR NEWS
 Published semi-weekly by
 The Ukrainian Labor News Ass'n
 c/o: Fritchard & McGregor, Sts.
 Winnipeg, Man.
 Subscription \$4.00 a year.
 Telephone: St. John 1465

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
 часопис для робочого люду —
 виходить два рази на тиждень,
 в середу і суботу.
 Видав. Видавнич. Стовариство
 "Українських Робітничих Вістей".
 ПЕРЕДПЛАТА \$4.00 НА РІК.
 Редакція за оголошення не відповідає.
 Рукописи не звертає ся.

Адреса:
UKRAINIAN LABOR NEWS
 c/o: Fritchard & McGregor, Sts.
 Winnipeg, Man.

**З ПРИВОДУ НЕДАВНИХ ПО-
 ДІЙ В ЧЕХОСЛОВАЧИНІ.**

Комунистичні в Чехословаччині спробували недавно своїх сил. Спроба ця завершилася для них поки що невдачею. Деякі називають цю спробу невдачею революцією. Денеша з Праги під датою 22 грудня принесла була навіть вістку, що поліція нашла між паперами арештованих в Кладно комунистичний детайльний план профспівомово революційного перевороту. Після цього плану в Чехословаччині мало бути встановлено комунистичне міністерство і мали бути заведені робітничі ради. Дуже можливо, що й такий план був. Однак безпосереднім приводом до недавнього активного виступу комунистів в Чехословаччині був не з першого виступу плану для повалення теперішнього чехословаччеського уряду, а рішення пражського суду, яким віддано маєток соціал-демократичної партії, себто великий будинок "Робітничого Дому" і друкарню з партійним органом "Право Ліду" та іншими газетами, в руки правих соціал-демократів або опортуністів, хоч сей маєток був вже віділений часу в останню соціалістичну літню під провадом комунистів. (Про розміри партійного маєтку чеської соціал-демократії, про внутрішню боротьбу між комунистами і опортуністами і в висвітліла це, те, які "забутки" осягнув чехословаччеський пролетаріат за час дволітнього існування своєї "рідної" республіки, в правительстві котрої засідали соціал-демократи — читач доведеться сім числі "У. Р. В." статі п. н. "На переломі".)

Власне о посідане "Робітничого Дому" в Празі виявилася боротьба між комунистами і опортуністами і опортуністами. Комунистичні, котрі мали в своїх руках будинок, не хотіли віддати його добровільно в руки опортуністів. Опортуністи-ж, маючи за собою рішення суду, що будинок належить до них, при помочі поліції зробили напад на "Робітничий Дім" і відібрали його, від комунистів.

В сім першій боротьбі ранено 7 жандармів, 3 поліціянтів і 4 цивільних осіб; поліція арештувала тоді 50 осіб. Се дає комунистам привід до проголошення генерального страйку. Праві соціалісти проти того страйку, розуміють ся, виступили. Помимо того, як подає один німецький буржуазний кореспондент, що прибув до Берліна з Чехословаччини, "в кождім разі около 50 процент чехословаччеського робітництва стануло по стороні комунистів". Далше той кореспондент говорить, що "в деяких округах комунистичні стали творити революційні комітети. Вони узброїли себе в рушничі і ножі і стали забирати фабричні і панські двори, які зараз соціалізували а їх власників протоложили вивалити. Остаточное правительство зарядило своєму акцію і вислало жандармерію в неспокойні околиці, яка майже без ніякого кровопролиття привернула давній порядок. Прага не знала нічого, що діється ся на провінції; всі були сильно занепокоєні і думали, що цілий край знаходиться в полумях революції". Так мало представляти ся справа, бо гловно на провінції, після сівого згаданого кореспондента.

Тимчасом, як подавали денеші з Праги і Лондону, в самій Празі і інших промислових центрах до спокою так скоро не прийшло. Денеша з Лондону під датою 15 грудня доносила, що в декотрих промислових округах заведено мілітарну диктатуру, себто воєнний стан, а в інших — проголошено диктатуру пролетаріату. Завва денеша з Праги (через Боденбах) під тою самою датою подавала, що в більшій часті краю проголошено воєнний стан, а в Празі поставлено сильну військовою залогою та обсаджено військом, в якій згинуло 5 осіб а 18 ранено. Бійка повстала ізза того, що комунистичні вперли ся до парламенту якраз тоді, коли промовляв президент Чехословаччини від парламенту ухвалення законопроєкту на поборене робітничів. Серед голосних протестів і замишаня прем'єр змушений був перестати говорити, а президент парламенту замкнув засідане. При виході комунистів з сід парламенту прийшло між ними а військовою сторожею до зудару, в котрій впали висше згадані жертви.

Ще 16 грудня з Парижа доносено, що комунистичні провідники в Чехословаччині зістали арештовані, а комунистичні газети заборонено. З інших жерел доносено, що загально арештовано около 200 осіб.

Так представляється ся справа недавнього активного виступу чехословаччеських комунистів після скупих відомостей капіталістичних пресових агенцій.

Чи цілком вже здушено сей активний комунистичний виступ, не можна певно сказати. Здається, що на якийсь час його здушено і в Чехословаччині занував знова "спокій".

Та сей "мир" є лише тимчасовий. Комунистичні тепер свої сили, пізнали свої добрі сторони і недостатці, пізнали, кого мають за собою, а кого проти себе. Пізнали також, як поставило ся до них правительством, буржуазія і "товариші" соціал-демократи опортуністи. Ся лекція не піде ім на марне. Вони використать її в будучности, використать її тоді, коли, будучи ліпше підготованими, виступять до рішучої боротьби з буржуазією і її льоками соціал-патріотами, щоби віднести над ними остаточну побіду.

Недавній активний виступ революційного чехословаччеського пролетаріату проти буржуазії і її правительства та її слуг соціал-демократів показує * також еще один раз більше, що робітничий клас нема чого сподіватися від "свого" національного правительств, не робить ріжничі, чи та робітничий клас належить до т. зв. "пануючої нації", чи "поневоленої нації" або недавно "визволеної нації", як Чехословаччина. Також робітничий клас не може нічого сподіватися від такої правительств, в котрім засідають соціал-патріоти, як се вже показав примір не лише Німеччини і Австрії, але також і Чехословаччини, де соціал-демократи були (до половини жовтня с. р.) в правительстві і де прем'єром був також соціал-демократ. Чехословаччина се зразок "національно визволеної ся" країни з соціалістичним або "напів-соціалістичним правительством, в котрій пролетаріат так само поневолений, як і в кождій іншій капіталістичній країні. Коли приходять до активного виступу пролетаріату проти буржуазії, то буржуазія однаково привтає робітничів ку-

лами як в країні "пануючої нації", так і в країні недавно "визволеної ся" "поневоленої нації", як в країні з чисто буржуазним правительством, так і в країні з правительством соціал-демократів чи коаліційним. Робітничий клас аже тоді поліпшить своє положення, а ж тоді перемінить нинішній капіталістичний лад на соціалістичний, коли відбере владу від всяких "своєх" націоналістичних чи "соціалістичних" правительств, бо одні і другі є нічим іншим лише слугами буржуазії. Недавні події в Чехословаччині якнайкраще нас про се переконують.

НА ПЕРЕЛОМІ.

В чехословаччеській соціал-демократії вже два роки борються ся дві течії: явно опортуністична і опозиційна. Ядром опозиції являються ся комунистичні з самого початку чехословаччеської державности находяться в острій боротьбі проти політичних опортуністів, котрі вже з 1918 р. вступили разом з чеською буржуазією в правительстві республіки. Після виборів до чехословаччеських національних зборів, в котрих обидві течії брали участь на однім виборнім списку, отримали около 1 мільона 700 тисяч голосів, опортуністи утворювали міністерський кабінет, в котрім займали 7 місць, міністер-президентське відомство, Програною нового міністерства було здійснене додання працюючих мас: конфіскація панських земель і передача їх продукуючим союзам батраків і дрібних селян, соціалізація великих промислових підприємств, обложене заможних клас прогресивним податком і т. д. Опортуністи обіяли ся програму здійснити "шляхом закону", "революцією", але протягом півтора року робітничі переконались на ділі, що таке коаліція з буржуазією: не тільки її на один крок вперед не поступило здійснене, сеї програми, але сучаснось так, що правительством під натиском партії великих ділчих і бгратих селян піднесено ціни на хліб і на інші річніні продукти, дорожечка підносилась днями, мешканці питане немовірно заострились. На одній стороні чеська буржуазія спільно з представниками англо-американо-французького капіталу наживала великі доходи а на другій стороні можна було бачити невдоволене робітничих мас, котрі кінеш кінеш примусило соціал-демократичних міністрів зрезигнувати в половині жовтня с. р. Соціал-демократичні спортуністам ся резинація прийшла якраз в час, питаня, які наслідком праці зростаючого — комунистичного крила глибоко проникли в масу робітничів, вимагали давно вже свого вирішеня. Ся питання були: реформизм чи революційна боротьба, І. чи ІІ. Інтернаціонал, буржуазна демократія чи пролетарська диктатура. В червні с. р. виконавчий комітет чехословаччеської соціал-демократичної партії під натиском мас, жалуваних вирішення сих питань, скликав на 25—28 вересня с. р. конгрес, і пчав своїм політичним апаратом агітацію проти марксістських ліній, називаючи її стороники анархо-комунистами, ставлениками московського правительств і т. д. Але для найбільш оптимістичних опортуністів стало ясно, що конгрес осудить їх політику і не надасть новий виконавчий комітет партії до рук марксістської лінії. На початку вересня висловилося, що ділено більшість вибраних на конгрес делегатів — ліви. Сей факт спричинив рішене опортуністів відкликати своїх міністрів; крім того виконавчий комітет, на чолі котрого стояв А. Немец, Бехіве, Тусар, в виду надходжочої поразки на конгресі, одночасно рішив відтягнути конгрес на 3 місяці і всіх комунистів виключити

з партії.

На робітничій масі великих промислових міст (Прага, Кладно, Брін, Пльзень, Острава) се поділяло як вибух бомби. Тому й не дивно, що на події анутрі чеської соціал-демократії звернули увагу всі горожани республіки: що буде? Чи починається вже революція? Вся буржуазна преса в ті дні горячо піддержувала соціал-демократів опортуністів, показуючи так дійсність опортунізму соціал-патріотів. Розбурхані маси робітничів в столиці Празі сходились на мітинги і домалались негайного скликання конгресу.

Тоді опортуністи рішили звернутися до державних установ за помочю. Коли маси дізнались, що командування генерал пражського гарнізону Шнайдарек виславив ся, що "порядок в чехословаччеській соціал-демократії зробить він сам", невдоволене ік зросло до найвищого степеня, і 17 вересня заявили цілий величезний комплекс "Робітничого Дому", в котрім зосереджені всі центральні установи чехословаччеської соціал-демократичної партії, як-то: редакція, адміністрація, експедиція і друкарня центрального органу соціал-демократичної партії "Право Ліду", редакція і адміністрація около 20 тижневих провінційних газет, центральні управи всіх профсоюзів, "Робітничий Академія", ізданиця робітничого класу, робітничий кінематограф, бібліотека, читальня, кілька продукційних кооперативів і інші. Управу "Робітничий Д-ом" перебрав "Комітет діла робітничих пражського округу". Редакція "Право Ліду" заявила, з винятком послів Немеца і Стосіна, свою згоду з довершившим ся фактом і оповісти-зати, що на дальше буде служати робітничій класі, хоч її опортуністичні провідники заступились комунистичні. Опортуністичний старий виконавчий комітет, на чолі з Немецом і Стосіном, виступив з "робітничої класі" і почав видавати "Право Ліду" в іншій капіталістичній друкарні; 18 вересня таким робом вишли два видання "Право Ліду" — одно опортуністичне видане і друге, так сказати-б, "анекотоване" марксістською лінією. Опортуністи вистарались тоді декрет від суду і поліції про протизаконність повня "Право Ліду" в Робітничий Дім; замітно, що в сім то случаю використали суду і поліції виявленя названих скорість. Просьбу соціал-демократів опортуністів було задоволено протягом всего пяти днів від часу подання просьби. Опортуністи покинули ся на правне положене приватної власности; марксістська лінія з вдоволенем рішчала сповинити се дімагане, і від 19 вересня таким робом виходить тепер рано "Червоне Право" (виходить в 50 тисяч примірників) і вечером "Вечерник Червоного Права" (в 170 тисячах примірників). Опортуністам пришлося старе "Право Ліду", зі старими традиціями парламентарного опортунізму з ери австро-угорської монархії.

Наслідок внутрішньої боротьби в чехословаччеській соціал-демократії за час останніх подій такий: конгрес соціал-демократів 25—28 вересня зібрав ся проти волю опортуністів. Опортунізм в чехословаччеській робітничій русі не буде. Перед комунистами стоїть е же боротьба з центристами, але ся боротьба буде в порівнянню легка.

Економічні, соціалні і психологічні сподівани комунистичної революції в Чехословаччині дозріли. Последніми подвям в чехословаччеській соціал-демократії утворились і суб'єктивні сподівани. Авангард робітничої класи визначив опортуністів з соціал-демократичної партії, захоплює метцлого агітаційного і маєткового апарату, представляючого вартість в кількадесят мільонів чеських корон, находячого ся попередно в розпорядженні опортуністів, утворених і закріплених. Нагінаючи буржуазії і нового, чисто-

капіталістичного, правительств а комунистичний, завочо нова революційна робітничая партія повне довіре ширших мас працюючого народа.

Без сумніву, що революція в Чехословаччині не за горами.

Святоче засідане у Великім театрі в Москві.

Московські "Известия" з 25 вересня с. р. пишуть:

Вчера у Великім театрі під предствательством т. Каменева відбуло ся святоче спільне засідане Московського Світового Робітничих і Селянських Депутатів, Московського Комітету Російської Комунистичної Партії, Московського Міського Союзу Професіонального Союзу, управ Профсоюзів і фабрично-заводських комітетів.

Засідане почалося з заяви т. Каменева про те, що се засідане припадає на передацію першої річної сумної події, яка мала місце в Москві, коли була кинена бомба в Леонієвським переулку.

Т. Бухарін в короткій промові пригадав обставини тої події, котра підчас підходу Денікіна до Тули еще більше скріпила наші ряди для рішучого опору денікінійській армії, і зробила впливаючою з сего висновки, котрі закликають нас на могилах павших до дальшої злуки в найострішій хвилі революційної боротьби. На пропозицію т. Бухаріна, цілі збори повстають з місць в память павших товаришів в Леонієвським переулку, а також і тих, котрі по героїстичні гинуть на наших фронтах.

Оркестра державного Великім театру грає похоронний марш.

Колі замовкають звуки оркестри, тов. Каменев заявляє, що серед присутних находить ся один з найбільших представників світового революційного руху, перший приятель робітничої класи, котрий мило літ, як вартвий, стоїть на міжнародній революційній посту, — т. Кларя Цеткін.

— Я даю слово, — каже тов. Каменев, — сему великому революціонеру.

Грім оплесків і оклики "Героїстичні провідники німецької революції! Ура!" покривають ся заяву т.в. Каменева.

На трибуні появляється тов. Кларя Цеткін, котра виголошує горячу промову в німецькій мові. І промову не раз переривають бурними оплесками, переводить тов. Троцький.

Тов. Кларя Цеткін починає з того, що вислає зверненій до неї привіт від загальної дирекції міжнародного революційного комунізму, котрому много літ служила вона і котрому служить російський пролетаріат. Вона говорить, що прибула сюди, до Р-сії, для того, щоби від імені міжнародних робітничих Західної Європи передати російським робітникам братський привіт пролетарської радист з привіт до їх героїчної боротьби. Вона говорить, що боротьба з буржуазією в Німеччині трудніша, чим та, котру переважили ми, Росіяни, але вона висловлює тверду увірєність в остаточній побіді німецького пролетаріату. Вона говорить, що німецький капіталізм вже находить ся в стані розпаду і що він більше не воскресне. Вона признає, що і в Німеччині є все, але для неможлих, іається ся все більше і більше.

— Ми в Німеччині знаємо, — каже тов. Цеткін, — що виступ у нямгій терпите нужду; але коли я порівнюю вашу нужду з нашою, я бачу, що ви маєте чіткі в тім, що страждаете ради нового, ліпшого устрою життя, а німецький пролетаріат страждає в умовах, коли йому приходиться піддержувати гніт над собою німецького капіталу. Німецький пролетаріат неминучо йде до революцій шляхом повстання до виступу в Берліні, Монахії, в Рурським округі поглибло до 15,000 німецьких робітничих в отвертій бою, а многі

тисячі з них томлять ся в тюрмах. Але не дивлячись на сі кровопролиття, революційна боротьба в Німеччині продовжається ся. Тепер німецька робітничая клася живе в нямгій періоді своєї революційної боротьби, котра відзначається ознакою активної солідарности Соціальної Росії.

Для нас не може бути відступу, — каже т. Кларя Цеткін, — в зростаючій революційній боротьбі. Вона висловлює увірєність, що революція в Німеччині премостит дорожю комунізму у Франції і в інших краях Західної Європи. Т. Цеткін кінить висловом подяки за привіт, але зазначає, що в її службі на революційнім посту в дійсности нема ніякої заслуги, тому що ся служба відповідала її природі. В заклочене вона висловлює вдоволене з того, що прибула до Соціальної Росії і наочном побачила робітничів і робітничів, учасників нашої революційної боротьби, і каже, що могла би сказати тепер мовою віруючого: "Нині відпущаєши", але вона не хоче, щоби сі слова були так зрозумілі, як будьто би вона уважала тепер свою житєву місію виконаною, і в заклочене каже: "Я хочу умерти не иначе, як на посту в революційній боротьбі".

Промова тов. Кларя Цеткін покривається ся горячими оплесками, переходячими в довгу овацію, підчас котрої всі члени зборів встають зі своїх місць.

Потім з подібним докладом виступає тов. Каменев, котрий детально переає весь хід переговорів нашої делегації в Англії. Значній часті змісту доклада т. Каменева свого часу була вже подана в пресі. Він підчеркує, що в теперішній час в Англії нема вже одновластя буржуазного парламенту, що тепер існує там дві власті: з одної сторони — парламент, а з другої — робітничая "рада діла". Тов. Каменев признає, що, счедивши, вся політика Лойд Джорджа в останніх днях зводиться до стремління втягнути нас в нову зимову кампанію. Але він висловлює увірєність, що, если-би се йому і вдало ся, ми сю кампанію видержимо з тим-же успіхом, з яким видержували війну до сего часу.

В заклочене виступив тов. Радек, який повторив свій доклад про зїзд народів Сходу в Бакі, після чого з короткими привітани до московського пролетаріату від народів Сходу виступили:

Тов. Рискулова від делегації зїзду народів Сходу, тов. Кадир — від Індії і тов. Анхурдова — від Персії.

Збори закінчилися співом "Інтернаціоналу".

Кларя Цеткін в Петрограді.

По приїзді до Петрограду Кларя Цеткін, провідниця німецьких комунистів, мала розмову зі співробітником петроградського бюро Роста і поділилася з ним своїми вражіннями з побуту в Петрограді.

"Як я і думала, — сказала Кларя Цеткін, — всі розговори буржуазної преси про положене в Росії показались брехливими. Вже по приїзді до Росії я могла сконстатувати найліпший порядок і бодрий настрій населеня. Всюди здовж залізної дороги я бачила не багату але чисто одітих людей, добре виглядаючих дітей, бодро занятих своїми ділами робітничів і робітниць. В самім Петрограді, признати ся, мене навіть трохи здивував темп міського життя. Я порівнювала Петроград з Берліном і повинна сказати, що порівняне вишло на користь Петрограду. У нас в Берліні у многих частях міста електричне світло не функціонує. В Петрограді-ж електричне світло є до години першої в ісчи. Особливо мене здивувало, навіть більше, я захоплювалася островамий відпочинку. На островах, котрі я сьогодні звиділа, ніхто не був попереджений про мене і перед моїми очима представлялась картина, про котру німецькі робітнички мо-

жливо й мріють, але котрої вони еще собі ясно не представляють.

Переходячи до положеня в Німеччині, Кларя Цеткін спиналась на розколі партії незалежних. Розколі серед незалежних, — сказала вона, — неминучий. Праве крило, до котрого належали офіційні провідники партії, через цілий час вело політику цілком протиную інтересам робітничих мас. Се однак не значить, що в разі офіційного розколу праве крило неминучо прилучить ся до соціалістів більшістю: тут грають ролю особисті питаня, питаня честолюбія і т. п. Неможливо, щоби праві незалежні працювали рука в руку з шайдеманівцями, але що до лівого крила незалежних, то я повинна сказати, що в разі їх рішеня прилучити ся до нас, ми, розуміється, не відомовимо ся від прийняти їх в свої ряди.

В заклочене Цеткін заявила, що вона приїхала до Росії, щоби повчити ся у російського пролетаріату, як треба будувати нове жите.

УКРАЇНСЬКІ ПАНИ В ГАЛИЧИНІ ПРОТИ РОБІТНИЧІХ ПРОФСОЮЗІВ.

"Вперед" з 27. листопада доносить:

Деякі інституції, що перебувають зредукції персоналу та під зиму викидають на вулицю своїх робітничих, захотіли чимусь ще її боротьби з професіональною організацією українських приватних урядників, яка посміла виступити в обороні покращених робітничих. Управа "Дністра" вислала до свого урядника, що як відповідальний редактор підписує професіональний орган "Службовик", отсе писемко: "Наголовок часопісї "Службовик" звучить, що се фаховий і становий орган українських приватних урядників. З трох чисел "Службовика", які досі вишили, переконуємо ся, що се виключно становий часопис. Супроти сего, що Ви ведете редакцію сїй часописи, визнаємо Вас, щоби Ви примілили ся до постанов § 16. службових правил". Підписані: Пежанський і д-р. Федка. — Чи потреба тут ще якихнебудь коментарів?

(Хоч і сама придалена польським обласом укр. буржуазія в Східній Галичині, а протє сичить. Не тільки шо вигонить з роботи серед зими укр. службовиків, як се зробив "Дністер", але ще й розпочине боротьбу проти робітничих професіональних союзів. Ми се не дивуємо ся, бо знаємо, що буржуазія всюди однакова, але ті, котрі еще вірять в український буржуазний клич "Свій до свого", нехай над сям подумают.)

Соціалська Туреччина.

Бюро Райгера доносить, що національні збори турецьких повстанців в Ангорі рішили при віднові Туреччини взорувати ся на принципі владі соціалістів. Має се бути вислано скликаною недавно більшовицьким д-р Бакі конгресу східних народів. Забуті волю і державу незалежність в союзі з Соціальною Росією, до сего стремлять тепер турецька революція. Се було би переречане всім колоніальній політиці імперіалізму та побіда світового значеня соціалістського режиму.

"Комунистичне Село".

Під таким наголовком ("Комунистичне Село") почала виходити з початком листопада тижневая часопис комунистичної партії Югославії. Часопис призначена для селян і сільських робітничих, виходить у Белграді та в популярній слободі Обогоріє програму комунистичної партії та її завдання на селі.

Бельгія навузе взаємини з Росією.

Бельгіський уряд рішив розпочати переговори з соціалістською Росією, однак тільки в області торговельних взаємин.

* За статтю про робітничий рух в Чехословаччині була написана 5. жовтня с. р.